

Muudatused liicluseeskirjas

Vabariigi Valitsuse 2001. aasta 2. veebruari määrusega nr 48 kehtestati uus liicluseeskiri (LE). See on kolmas taoline õigusakt taasiseseisvunud Eestis.

Käesoleva kirjutise eesmärgiks on anda kokkuvõtlik, ent siiski ammendav ülevaade toimunud muudatustest. Kuna uus LE erineb vanast oluliselt ka normitehniliselt (LE punktide ja alapunktide asemel on nüüd paragrahvid, lõiked ja punktid), siis on selguse mõttes välditud viiteid kehtetuks tunnistatud LE punktidele. Orienteerumisele aitab kaasa asjaolu, et LE peatükkide enamik on jäänud sama numbri ja pealkirjaga.

LE muudatuste eristamiseks on kasutatud järgmisi võtteid:

- kirjutises kajastatakse ainult neid peatükke, milles toimusid muudatused;
- muudatuste paremaks jälgimiseks esitatakse paragrahv, lõik või punkt terviktekstina, milles muudetud tekst tähistatakse kaldkirjas. Rasvane tekst kajastab täiesti uut sätet, tavaline šrift aga muudatusi, mis ei ole reeglina põhimõttelised, vaid täpsustavat laadi. Allajoonitud tekst juhib tähelepanu eriti olulistele muudatustele või täiendustele.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 2. Käesolevas määruses kasutatavate terminite sisu seletatakse järgmiselt:

(9) **Halva nähtavuse** all mõistetakse ilmast või muudest nähtustest (udu, vihm, lumesadu, tuisk, hämarus, suits, tolm, vee- ja poripritsmed, vastupäike) tingitud ajutist olukorda, **kui vaadeldava objekti nähtavus on taustast eristamatu alla 300 m.**

(11) **Jalakäija** all mõistetakse vastavalt «Liiklusseaduse» § 7 lõikele 2 isikut, kes kasutab teed liiklemiseks jalgsi või ratastooliga. *Jalakäija all mõistetakse ka isikut, kes kasutab liiklemiseks rula, rulluiske, -suuski, tõukeratast, -kelku või muid nendesarnaseid abivahendeid.*

(14) **Juhi** all mõistetakse vastavalt «Liiklusseaduse» § 7 lõikele 4 isikut, kes juhib sõidukit, juhib teel ratsa loomi või veoloomi, või isikut, kes ajab teel kariloomi. Juhi all mõistetakse õppesõidu ja sõidupraktika ajal ka sõiduõpetajat ja -juhendajat vastavalt «Liiklusseaduse» § 32 sätestatud tingimustele.

(15) **Kategooriate** all mõistetakse mootorsõidukite jaotamist juhtimisõiguse seisukohalt vastavalt «Liiklusseaduse» §-le 21.

(24) **Liikurmasina** all mõistetakse tulenevalt «Liiklusseaduse» lisast 1 ratastel liikuvat, teatud kindla töö tegemiseks ettenähtud mootorsõidukit, **mille suurim valmistajakiirus ületab 6 km/h, kuid ei ületa 40 km/h.** Liikurmasinaks ei loeta auto alusel valmistatud eritöömasinat.

(26) **Mootorratta** all mõistetakse tulenevalt «Liiklusseaduse» lisast 1 külghaagisega või

külghaagiseta kahe- või kolmerattalist mootorsõidukit, mille sisepelemismootori töömaht on üle 50 cm³ või **valmistajakiirus on üle 45 km/h.**

(28) **Mopeedi** all mõistetakse tulenevalt «Liiklusseaduse» lisast 1 kahe- või kolmerattalist sõidukit, mille sisepelemismootori töömaht ei ületa 50 cm³ ja valmistajakiirus ei ületa 45 km/h.

(35) **Pärisuunavööndi** all mõistetakse **sõidukite ühes suunas liiklemiseks ettenähtud sõiduteed või selle osa.** Kahesuunalise liiklusega sõidutee puhul mõeldakse pärisuunavööndi all sõidutee parempoolset osa, mida vasakult piirab liikluskorraldusvahend, selle puudumisel sõidutee mõtteline keskjoon. Sõidutee keskel samal tasandil asuvate trammiteede korral on suunavööndite eralduspiiriks trammiteede mõtteline keskjoon. Pärisuunaline trammitee kuulub pärisuunavööndisse.

(37) **Ratastraktori** all mõistetakse tulenevalt «Liiklusseaduse» lisast 1 mootorsõidukit, millel on rattad ja vähemalt kaks telge ja mille suurim valmistajakiirus ületab 6 km/h, kuid ei ületa 40 km/h. Ratastraktori põhifunktsiooniks on sellel paikneva või sellega haakes oleva masina või riistaga töötamine, paikse masina käitamine või haagise vedamine.

(43) **Sõidueesõigusega tee** all mõistetakse teed, millel sõitjal on sõidueesõigus ristuvaal teel sõitja suhtes.

(48) **Tee** all mõistetakse vastavalt «Teeseaduse» §-le 2 maanteed, tänavat, jalgteed ja jalgrattateed või muud sõidukite või jalakäijate liiklemiseks kasutatavat rajatist koos seda moodustavate sõidu- ja kõnniteede, teepeenarde, haljasalade, eraldus- või haljasribadega ning muude teehoiurajatistega. Termin hõlmab ka teega külgnevale alale sissesõidu või sealt väljasõidu teed ning parklat ja puhkekohta.

(52) **Traktori** all mõistetakse mootorsõidukit, millel on rattad või roomikud ja mille suurim valmistajakiirus ületab 6 km/h ega ületa 40 km/h. Traktori põhifunktsiooniks on sellel paikneva või sellega haakes oleva masina või riistaga töötamine, paikse masina käitamine või haagise vedamine.

(57) Ühissõiduki all mõistetakse sõiduplaani kohaselt sõitjaid vedavat bussi, trolli või trammi.

Ühissõidukiks loetakse ka sõitjaid vedavat takso.

(58) Ühissõidukiraja all mõistetakse vastavalt «Liiklusseaduse» § 4 lõikele 7 sõidutee osa, mis on ette nähtud liiklemiseks sõiduplaani kohaselt sõitvale bussile ja trollile, **samuti sõitjaid vedavale taksole.** Ühissõidukirada tähistatakse vastavate liiklusmärkide või teekattemärgistega.

4. peatükk

JUHI KOHUSTUSED JALAKÄIJA OHUTUSE TAGAMISEL

§ 47. Kui reguleerimata ülekäiguraja ees on **pärisuunavööndis seisma jäämas või seisma jäänud sõiduk, ei tohi juht sellest sõidukist mööduda vahetult enne ülekäigurada ega ülekäigurajal, jäämata seisma ülekäiguraja ees. Ülekäigurajale tohib sõita pärast käesoleva määruse § 46 nõuete täitmise võimalikkuses veendumist.**

§ 48. Kui reguleerimata ülekäiguraja ees seisma jäänud sõiduki ja ülekäigurajale läheneva sõiduki vahele jääb vaba sõidurada, ei pea juht ülekäiguraja ees seisma jääma, kuid peab arvestama käesoleva määruse §-s 46 sätestatud.

§ 49. Kui vastassuunalise vööndi poolel on reguleerimata ülekäiguraja nähtavus varjatud seisva sõiduki või muu takistuse tõttu, peab juht sõidu jätkamisel olema eriti ettevaatlik, et mitte ohustada ülekäigurajal olevat jalakäijat.

6. peatükk

JUHI ÜLDKOHUSTUSED

§ 65. **Juht on keelatud juhtimise ajal tegelda toimingutega, mis võivad segada juhtimist või liikluskeskkonna tajumist.**

§ 66. **Juht ei tohi pargitud sõidukiga sulgeda teiste sõidukite liiklust sissesõidul õuedele ja teega külgnevatele aladele ega takistada jalakäijate liikumist ülekäiguradadel ja ristmikel kõnniteede kulgemise suunas.**

§ 67. **Juht võib kasutada asulasisesel teel sõidu ajal telefoni üksnes käsi vabaks jätva abivahendi olemasolul.**

§ 70. Mootorsõidukijuhil ja trammijuhil peavad olema kaasas ning ta peab esitama politseiametniku või muu selleks seadustega volitatud isiku nõudel seadustest tulenevalt:

1) juhtimisõigust tõendava dokumendi;

2) kohustusliku liikluskindlustuse poliisi või tõendi kindlustuslepingu sõlmimisest vabastamise kohta;

3) sõiduki registreerimistunnistuse;

4) muud dokumendid, kui seda nõuavad seadused.

§ 76. Juht ei tohi olla:

1) joobeseisundis. Joobeseisund on vastavalt «Liiklusseaduse» § 20 lõikele 3 alkoholi, narkootilise või psühhotropse aine tarvitamisest põhjustatud tervise seisund, mis avaldub häiritud või muutunud kehalistes või psüühilistes funktsioonides ja reaktsioonides;

2) sellises haigus- või väsimusseisundis, mis takistab liiklusolude täpset tajumist ning käesoleva määruse nõuete kõrvalekaldumatut täitmist;

3) seisundis, mille puhul alkoholisaldus ühes liitris juhi väljahingatavas õhus on 0,1 milligrammi või rohkem või mille on põhjustanud alkoholisaldus juhi veres 0,2 promilli või rohkem.

11. peatükk

SÕIDUKIIRUS

§ 123. **Juht peab kohandama oma sõiduki kiiruse selliseks, mis arvestab tema sõidukogemusi, teeolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks peatada sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel etteaimatava mis tahes takistuse ees. Juht peab vähendama kiirust ning vajaduse korral peatuma, kui tingimused seda nõuavad, eriti siis, kui nähtavus on halb.**

§ 127. Õppesõidu ajal ja esmase või piiratud juhtimisõigusega juht ei tohi sõita kiiremini kui 90 km/h. Õppesõiduautol peab olema eest ja tagant nähtav käesoleva määruse lisa 4 kohane õppesõidu-tunnusmärk, teistel juhtudel – algaja juhi tunnusmärk.

13. peatükk

PEATUMINE JA PARKIMINE

§ 143. Asulas tohib alla 6 m pikkust A- ja haagiseta B-kategooria ning haagiseta D1-alakategooria sõidukit parkida ka:

1) sõiduteel selle ääre suhtes nurgil – seal, kus seda näitab liikluskorraldusvahend või on olemas sõiduteelaiend;

2) kõnniteeäärses parklas korra kohaselt, mida näitab liikluskorraldusvahend;

3) osaliselt või täielikult kõnniteel, kus seda näitab vastav liikluskorraldusvahend, jättes jalakäijale seal vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriba.

§ 151. Peatuda ei tohi:

1) kohas, kus liikluskorraldusvahend seda ei luba;

2) raudteeülesõidukohal;

3) trammiteel või sellele lähemal kui 1 m;

4) silla, estakaadi või viadukti peal ning all, välja arvatud seal parkimiseks lubatud kohad;

5) kohas, kus seisev sõiduk teeb võimatuks teiste sõidukite liikumise või takistab jalakäijaid;

6) ülekäigurajal või jalgrattatee sõiduteega ristumise kohal või lähemal kui 5 m enne neid kohti, kahesuunalise tee vasakul poolel peatudes aga lähemal kui 5 m pärast neid kohti;

7) kohas, kus suunavööndit või sõidurada tähistava pideva märgisjoone ja peatatud sõiduki vahe oleks alla 3 m;

8) D-kategooria ühissõiduki peatuskoha teelaiendil või teekatemärgisel «Ühissõidukipeatus», nende puudumisel aga peatuse poolel lähemal kui 15 m liiklusemärgile «Bussi- või trollipeatus» **või «Taksopeatus»**, kui see takistab vastavalt kas D-kategooria ühissõidukite **või sõitjate veoks ettenähtud taksode** liiklust;

9) lähemal kui 15 m enne liiklusemärki «Trammipeatus»;

10) kohas, kus sõiduk varjaks fooritulesid või liiklusemärke teiste liiklejate eest;

11) sõiduteel piiratud nähtavusega kohas;

12) haljasalal ilma selle omaniku (valdaja) loata;

13) eraldusribal ja selle katkestuskohas;

14) ristuva sõidutee äärel lähemal kui 5 m, kuid mitte kohakuti ristuva kõnniteega;

15) ristmikul, välja arvatud seal parkimiseks lubatud kohad. Erandina tohib kolmeharulisel ristmikul peatuda ja parkida ristmikku otse läbival teel umbharu vastasküljel, kui selle tee suunavööndeid keelab ületada liikluskorraldusvahend.

§ 153. Paragrahvi 151 punktis 8 nimetatud D-kategooria ühissõiduki peatuskohas võivad peatuda D-kategooria ühissõidukid, taksopeatuses võivad peatuda ning parkida sõitjate veoks ettenähtud taksod.

14. peatükk

SÕIT RISTMIKEL

2. jagu

Reguleerimata ristmik

§ 161. Reguleerimata eriliigiliste teede ristmikul, kus peatee ***või sõidueesõigusega tee*** suund muutub, peavad peateel ***või sõidueesõigusega teel*** sõitvad juhid omavahel järgima samaliigiliste teede ristmiku ületamise nõudeid. Samamoodi peavad omavahel toimima kõrvalteel sõitvad juhid.

16. peatükk

TULEDE KASUTAMINE

§ 178. Sõidu ajal peavad mootorsõidukil põlema lähi-, ääre- ja numbrituled. Trammil peavad sõidu ajal põlema lähi- ja ääretuled. Haagisel peavad sõidu ajal põlema ääre- ja numbrituled. Valge ajal võib lähitulede asemel kasutada päevatulesid.

§ 179. Kaugtulesid võib kasutada sõidul pimedal ajal või halva nähtavuse korral.

Kaugtulesid ei tohi kasutada, kui:

1) tee valgustus tagab nähtavuse vähemalt 300 meetri ulatuses;

2) vastutulevale sõidukile ollakse lähemal kui 300 meetrit;

3) need hakkavad valgustama ees sõitvat sõidukit;

4) need võivad pimestada ***teist liiklejat***, kaasa arvatud tee läheduses liikuva vee- või raudteesõiduki juhti; ***viimast ei tohi pimestada ka raudteeülesõidukoha ees edasisõidu võimalust oodates.***

Kui möödasõidu ajal ollakse piisavalt lähedal ees liikuvale sõidukile, võib möödasõidu kavatsusest anda märku kaugtulede lühiajalise vilgutamisega.

§ 180. Eesmised udutuled võivad põleda sõidu ajal ainult koos lähituledega või lähitulede asemel, ***kui nähtavus on halb.***

§ 181. Tagumised udutuled võivad põleda sõidu ajal ainult asulavälisel teel, kui:

1) nähtavus on halb;

2) sõidutuulest ülestõstetud lumi, tolmu või pori halvendab oluliselt tulede nähtavust tahapoole.

§ 182. Halva nähtavuse korral või pimedal ajal valgustamata teel seisval mootorsõidukil ja selle haagisel peavad põlema ääre- ja numbrituled. ***Täiendavalt võib kasutada ka ohutulesid.***

§ 183. Asulas võib käesoleva määruse §-s 182 nimetatud ääre- ja numbritulede asemel kasutada mõlema- või liiklusepooleid seisutulesid juhul, kui

1) mootorsõiduk ei ole üle 6 m pikk ega üle 2 m lai;

2) mootorsõiduk on ilma haagiseta.

§ 184. Käesoleva määruse §-de 182 ja 183 nõuded ei laiene peatunud ja parkinud sõidukile, mis asub:

1) teel, mis on valgustatud nii, et sõiduk on piisavalt kaugele näha;

2) väljaspool sõiduteed ja kattega teepeenart;

3) asulas päris sõidutee ääres, kui on tegemist jalgratta, mopeedi või külghaagiseta kahe rattalise mootorrattaga, millel puudub aku;

4) õuealal.

§ 185. Sõiduki töötuled võivad põleda ainult seoses tööülesande täitmisega. Need ei tohi pimestada teist juhti.

§ 186. Autorongil (välja arvatud kerghaagisega autorong), millel puuduvad ees ülemised gabariidituled, peab veduki kabiini või kere esiosa kohal olema käesoleva määruse lisa 4 kohane valgustatud autorongi-tunnusmärk.

21. peatükk

LIIKUMISPUUDEGA JUHI JA LIIKUMISPUUDEGA VÕI PIMEDAT INIMEST TEENINDAVA SÕIDUKI JUHI ERIÕIGUSED

§ 208. Liikumispuudega inimene, kes liigub inimjõul või mootori jõul, kuid jalakäija kiirusega liikuva ratastooliga, võib kasutada kõnniteed või selleks kõlblikku teepeenart.

§ 209. Liikumispuudega juht, kelle sõidukil on «Liiklusseaduse» lisast 2 tulenevalt käesoleva määruse lisa 5 kohane parkimiskaart, võib:

1) asulas peatuda ja parkida peatumist või parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas tingimusel, et seisev sõiduk asub täielikult kõnniteel, jättes jalakäijale seal vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriba. Kirjeldatud luba ei kehti teelõigul, mis on tähistatud peatumise keelujoonega;

2) parkida parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas, piiratud parkimisajaga parklas ettenähtust kauem ja õueala teel väljaspool parklat kohas, kus see ei takista jalakäijaid ega muuda võimatuks teiste sõidukite liiklust.

§ 210. Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht, kelle sõidukil on käesoleva määruse lisa 5 kohane parkimiskaart, võib asulas peatuda peatumist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas liikumispuudega või pimedat inimeste sõidukisse pealevõtmiseks või sõidukist väljalaskmiseks.

§ 211. Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht, kelle sõidukil on käesoleva määruse lisa 5 kohane parkimiskaart ja kes talutab liikumispuudega või pimedat inimest kavatsetud kohta ja tagasi, võib asulas peatuda § 209 punktis 1 nimetatud tingimusel.

24. peatükk

JUHI TEGUTSEMINE LIIKLUSÕNNETUSE KORRAL

§ 227. Kui inimesed liiklusõnnetuses viga ei saanud, õnnetuses osalenud juhid või juht ja kahju saaja(d) on juhtumi põhjusi hinnates vastutuse küsimuses ühel meelel, on oma arvamuse kirjalikult vormistanud, nimetades kahju tekitamise eest vastutava isiku, ja sellele alla kirjutanud, ei ole vaja liiklusõnnetusest politseile teatada. Lahkarvamuse korral või juhul, kui kahju saaja ei ole teada, tuleb õnnetusest kohe teatada politseile ja tegutseda sealt saadud korralduse kohaselt.

Sõidukit või õnnetusse puutuvaid esemeid tohib enne politsei kohalejõudmist liigutada vaid siis, kui teiste sõidukite liiklus on võimatu ja eelnevalt on tunnistajate juuresolekul ära märgitud sõiduki ja esemete asend ning jäljed.

25. peatükk

LISANÕUDED JALGRATTURILE JA MOPEEDIJUHILE

§ 229. Mopeedijuht peab olema vähemalt 14-aastane, jalgrattur sõiduteel sõites vähemalt 10 aastat vana. Õuealal jalgratturi vanuse alammäär ei kehti.

§ 230. 10–15-aastaselt jalgratturil ja 14–15-aastaselt mopeedijuhil peab mujal kui õuealal olema kaasas käesoleva määruse ja ohutu sõidu võtete tundmist tõendav tunnistus.

§ 234. Jalgratta ja mopeediga peab sõitma jalgrattateel, selle puudumisel sõidutee äärmisel parempoolsel rajal, välja arvatud käesoleva määruse § 97 kohase manöövri ajal. Jalgrattaga võib sõita ka teepeenral, kui see on selleks kõlblik, ohustamata jalakäijat.

§ 235. Kui teel on omaette jalgrattatee ja tee reguleerimata ristumiskoht, peavad jalgrattur ja mopeedijuht andma teed teel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega seatud teisiti.

Hellat Rumvolt